

JÄSENNYS

Ansaitsematon armo -sunnuntain (3 ep, septuagesima) rippipuhe ja saarna
1. OIKEUDESSA SYYTTÖMÄKSI JULISTETTU ON VANHURSKAS

2. KRISTUKSEN VANHURSKAUTTAMINEN

3. JUMALAN VANHURSKAUTTAMINEN

4. JUMALATTOMAN VANHURSKAUTTAMINEN

5. JUMALAN JA IHMISEN YHTEISTYÖ?

6. USKOSTA VANHURSKAS

RIPPIPUHE

Veljet ja sisaret Jeesuksessa Kristuksessa! Tänään on kolmas sunnuntai ennen paastonaikaa. Sunnuntain latinankielinen nimi on septuagesima, joka tarkoittaa järjestyslukua seitsemäskymmenes. Se ilmoittaa, että pääsiäiseen on vielä aikaa alun seitsemättäkymmentä päivää, tarkkaan ottaen 9 viikkoa eli siis 63 päivää.

Nyt on tai-tekohta jou-lun ja pääsiäisen välillä. Joulunaika on päätynyt, ja katseet suunnataan nyt kohti pääsiäistä. Papis-to on perinteisesti aloittanut pääsiäiseen valmistavan paastonsa tästä; Muu kirkkokansa- aloittaa paaston vasta laskiaissunnuntain jäl-keisestä tuhkakeskiviikosta.

Päivän otsikko on 'Ansaitsematon armo'. A-r-m-o (Ansaitsematon Rak-kaus Minun Osakseni) tarkoittaa sitä, että me emme voi kerskua mistään omastamme, kun pelastuksestamme ja taivaspaikastamme puhumme. Kiitos ja kunnia, ansio ja kerskaus kuuluvat alusta loppuun asti yksin Herralle Jeesukselle Kristukselle. Armo on sellaista hyvää, mitä sen kohteen-oleva ei ansaitse.

Armo on ainoa mahdollisuutemme pelastua ja päästä taivaaseen. Jos meidät tuomittaisiin olemuksemme ja elämämme – ajatuksiemme, sanojemme ja tekojemme mukaan – niin kukaan meistä ei voisi iankaikkista elämää periä. Jokainen meistä on syntinen hamasta sikiämisen hetkestä alkaen. Siksi jokainen meistä rikkoo Jumalan sanaa vastaan ja tekee syntiä. Perisyntisyydestä emme pääse eroon tässä lihassa eläessämme.

Käymme nyt pahuuttamme ja lankeemuksiamme katuen Herran eteen tunnustamaan syntisyytemme.

SAARNA

1. OIKEUDESSA SYYTTÖMÄKSI JULISTETTU ON VANHURSKAS

Armo teille ja rauha Jumalalta, meidän Isältämme ja Herralta Jeesukselta Kristukselta!

Paavalin Filippiläiskirjeen luvusta kolme: *... ja omistavan, ei omaa vanhurskautta, sitä, joka laista tulee, vaan sen, joka tulee Kristuksen uskon kautta, sen vanhurskauden, joka tulee Jumalasta uskon perusteella.* (Fil. 3:9)

Saarnani aiheena on tänään vain yksi sana: vanhurskaus. Suomen kielessä vanhurskaus-sana johtuu kahdesta eri sanasta: vaaka ja hurskas. Vaaka on tunnetusti painonmittauslaite, ja sen genetiivi- eli omistusmuoto on 'vaa□an'. Vanhurskas on sananmukaisesti 'vaa□an hurskas' eli 'vaa□alla mitatusti hurskas'. Voitaisiin ehkä myös sanoa 'vakaasti hurskas'.

Suomen kielessä sanalla 'hurskas' ja sen johdoksella 'vanhurs-kas' on laaja merkitysalue. Ne voivat tarkoittaa ainakin seuraavia asioita: hyvä, pyhä, oikeudenmu-kainen, oikeamie-linen, uskollinen, kuuliainen, epäitsekkäs-, luottavainen, armollinen, anteeksiantava, rakastava, laupias ja lempeä.

Raamatusta vanhurs-kaus (hepr. *tsédek* tai *tsdaká*, kreik. *dikaiosýnee*) on tärkein teologinen käsite. Raamatusta se on ensisijaisesti oikeustermi: Kun joku julistetaan tuomioistuimessa eli lakituvassa syyttömäksi, niin silloin hän on 'vanhurskas'.

Vanhurskauttamisesta eli vanhurskaaksi julistamisesta puhutaan Raamatusta kolmessa eri merkityk-sessä:

1. Kristuksen vanhurskauttaminen
2. Jumalan vanhurskauttaminen
3. jumalattoman vanhurskauttaminen

2. KRISTUKSEN VANHURSKAUTTAMINEN

Ensimmäiseksi Kristuksen vanhurskauttaminen, jonka tekee Isä Jumala. Herran palvelija eli Messias sanoo: *"Lähellä on Hän, joka Minut vanhurskaaksi tuomit-see."* (Jes. 50:8) Samoin 1. Tim. 3:16: Hän (Kristus) on *"vanhurskautunut Hengessä"* (hänet julistettiin vanhurskaaksi Hengen voimasta, KR 1992)

Vaikka Jeesus tehtiin ristin puulla kärsiessään synniksi, niin hän oli silloinkin itsessään synnitön. Hän ei kuollut omien syntiensä vuoksi, vaan sijaiskärsijänä toisten syntien – minun ja sinun syntien tähden. Jokainen synti sai oikean ja todellisen rangaistuksen, mutta tuon rangaistuksen kantoi viaton. Herättä-essään Jeesuksen kuolleista Jumala julisti koko maail-malle: Jeesus oli syytön eli vanhurskas. Jeesusta ei kuitenkaan tehty ylösnousemuksessa vanhurs-kaaksi – Hän oli ollut sitä koko ajan – vaan hänet julistettiin (uudelleen ja edelleen) vanhurskaaksi.

Eli kerraten: Ensimmäinen vanhurskauttaminen on se, kun Isä julistaa Pojan syyttömäksi eli vanhurskaaksi. Tämä tapahtuu nimenomaan siinä, kun Jeesus herätetään kuolleista.

3. JUMALAN VANHURSKAUTTAMINEN

Toiseksi on Jumalan vanhurskauttaminen, jonka tuo julki jumalaton ihminen.

Daavid tunnustaa Jumalalle Psalmissa 51, jae 6:

"Sinua ainoata vastaan olen syntiä tehnyt, tehnyt sitä, mikä on paha Sinun silmissäsi; mutta Sinä olet oikea puheessasi ja puhdas tuomitessasi." (jakeen loppuosa kirjaimellisesti: jotta Sinä olisit vanhurskas puheessasi, olisit puhdas tuomiossasi.) Jakeen ajatus on se, että ihmisen synnintunnustus julistaa Jumalan vanhurskaaksi.

Paavali lainaa samaa kohtaa Roomalaiskirjeessään (3:4-5): *"Olkoon Jumala totinen, mutta jokainen ihminen valhettelija, niinkuin kirjoitettu on: 'Että sinut havaittaisiin vanhurskaaksi sanoissasi ja että voittaisit, kun sinun kanssasi oikeutta käydään.'* 5. *Mutta jos meidän vääryytemme tuo ilmi Jumalan vanhurskauden, mitä me siihen sanomme? Ei kaikei Jumala ole väärä, kun hän rankaisee vihassansa? Minä puhun ihmisten tavalla.*

Kun ihminen luopuu syyttämästä Jumalaa ja tunnustaa itsensä syylli-seksi, hän julistaa Jumalan

vanhurskaaksi eli oikeassa olevaksi, mutta itsensä rikkoneeksi syntiseksi. Jeesuksen rinnalle naulituista ryöväreistä toinen tunnustaa heitä kohdanneen rangaistuksen oikeaksi (kirjaimellisesti vanhurskaaksi), mutta Jeesuksen mitään paha tekemättömäksi. Rikollinen ei syyttänyt esimerkiksi perintöteki-jöitään, sukuaan, vanhempiaan, vaimoan, lapsiaan, rikostovereitaan, yhteiskuntaa, oikeuslaitosta tai Jumalaa, vaan kantoi itse vastuun teoistaan ja tunnusti syyllisyytensä. Samalla hän julisti Jeesuksen syyttömäksi eli vanhurskautti Hänet. Ristin ryöväri tunnusti Jeesuksen kuninkaaksi, joka oli matkalla valtakuntaansa.

Eli kerraten: Toinen vanhurskauttaminen on se, kun syntinen ihminen tunnustaa Jumalan syyttömäksi mutta itsensä rikkoneeksi. Ongelma ja vika on siinä, että ihminen itse rikkoo ja tekee syntiä. Jumalassa, Hänen sanoissaan eli Raamatussa ja teoissaan ei ole mitään moitittavaa tai väärää.

4. JUMALATTOMAN VANHURSKAUTTAMINEN

Sitten on kolmas vanhurskauttaminen. Se on sitä, että Jumala lukee jumalattoman ihmisen syyttömäksi. Kahdessa ensimmäisessä vanhurskauttamisessa, Kristuksen ja Jumalan, oli kysymyksessä ensisijaisesti toteamisesta, jo vallitsevan olotilan tunnustamisesta.

Tässä kolmannessa vanhurskauttamisessa sen sijaan on kysymys olotilan ja suhteen muuttumisesta. Kristus oli jo vanhurskas, kun hänet vanhurskaaksi julistettiin. Jumala on jo vanhurskas, kun hänet vanhurskaaksi syntisen suulla julistetaan. Mutta kun jumalaton ihminen vanhurskautetaan, niin hänen asemansa suhteessa Jumalaan ja pelastukseen muuttuu. Ennen hän oli syystä ja aiheesta Jumalan vihan ja rangaistuksen kohteena. Mutta nyt hänet luetaankin vastoin omaa olemustaan syyttömäksi ja taivaskelpoiseksi.

Herran kärsivästä palvelijasta eli Messiaasta sanotaan Jes. 53:11: *"Hän, minun vanhurskas palvelijani, vanhurskauttaa monet, säilyttäen päällensä heidän pahat tekonsa."*

Paavalin kirjoittama klassinen kohta vanhurskauttamisesta on Room. 4:4-6:ssa: *"Mutta töitä*

tekevälle ei lueta palkkaa armosta, vaan ansiosta, mutta joka ei töitä tee, vaan uskoo häneen, joka vanhurskauttaa jumalattoman, sille luetaan hänen uskonsa vanhurskaudeksi; niinkuin myös Daavid ylistää autuaaksi sitä ihmistä, jolle Jumala lukee vanhurskauden ilman tekoja".

Tämä on juuri se, mistä Paavali myös Filippiläiskirjeessään kirjoittaa: *... ja omistavan, ei omaa vanhurskautta, sitä, joka laista tulee, vaan sen, joka tulee Kristuksen uskon kautta, sen vanhurskauden, joka tulee Jumalasta uskon perusteella.*

(Fil. 3:9)

Tähän liittyy käsite 'forenssinen vanhurskauttaminen'. Lähtökohtana on latinan kielen sana *forum* jonka merkitys on tori. Tässä yhteydessä kysymys on torista oikeudenkäyntipaikkana. Taivaan torilla eli Jumalan tuomioistuimessa ihminen julistetaan Jeesuksen sovitustyön tähden pelastukseen kelpaavaksi eli vanhurskaaksi. Näin tapahtuu ilman että mikään ihmisessä itsessään olisi tullut paremmaksi, pyhemmäksi tai vähääkään pelastusta ansaitsevaksi. Ihminen tarttuu pelastukseen yksin uskolla, ilman omia ansioita, tekoja tai hyviä ominaisuuksia.

Vanhurskauttaminen on ensisijaisesti Jumalan sisäinen asia: Poika lepyttää Isän. Vanhurskauttaminen tapahtuu ihmisen ulkopuolella eikä se ole riippuvainen ihmisestä. Jokaisen ihmisen synnit on jo sovitettu ristillä – riippumatta siitä, miten ihminen itse siihen suhtautuu. Yksittäinen ihminen voi sen vain uskoa, itse hän ei voi siihen enää mitään lisätä. Kun ihminen uskoo, että Jeesus kärsi hänen puolestaan Golgatan ristillä, niin silloin hänet julistetaan vanhurskaaksi ja hän pelastuu. Toinen vaihtoehto on olla uskomatta, jolloin sovitus jää hänen kohdaltaan turhaksi. Ihmisen synnit on jo sovitettu ja velka maksettu, mutta hän ei siitä mitään hyödy, koska ei siihen usko. Ihminen elää iankaikkisessa velkavankeudessa tilanteessa, jossa vapautumiseen riittäisi yksi ainoa asia: Usko siihen, että Jeesus maksoi Golgatan ristillä minunkin velkani.

Luterilaiset tunnustuskirjat opettavat tällaista taivaan torilla eli Jumalan oikeussalissa tapahtuvaa forenssista vanhurskauttamisoppia. Tähän oppiin myös allekirjoittanut pastori haluaa sitoutua uskossaan, opetuksessaan ja kilvoittelussaan.

Eli kerraten: Jeesus sovitti ristillään koko ihmiskunnan synnin. Siksi Jumalan edessä kaikki mahdolliset synnit ovat jo saaneet rangaistuksensa. Kenenkään ei tarvitse mennä iankaikkiseen helvettiin siksi, etteivätkö hänen syntinsä olisi jo Jumalan edessä sovitettu ja velka maksettu.

Helvettiin mennään vain ja ainoastaan siksi, että ei ole kuultu evankeliumia – tai on kuultu, mutta ei uskottu. Se, joka ei usko Jeesuksen sijaiskärsimykseen, kantaa itse viimeisellä tuomiolla oman jo paratiisin lankeemuksesta alkaneen syntitaakkansa. Ja se vie jokaisen, pienimmästä suurimpaan, kadotuksen.

Mutta joka vetoaa Raamatun opettamaan Jeesuksen veriseen uhriin eli uskoo Vapahtajaan, hänet luetaan vanhurskaaksi. Hänet lasketaan taivaskansalaisten joukkoon ilman, että hänessä itsessään olisi mikään paremmaksi ja pyhemmäksi tullut tai muuttunut. Tätä kutsutaan armoksi.

5. JUMALAN JA IHMISEN YHTEISTYÖ?

Seuraavaksi sana Jumalan ja ihmisen osuuksista suhteessa kuolemattoman sielun iankaikkiseen pelastukseen. Mikä on Jumalan osuus pelastuksessa ja mikä ihmisen? Tähän liittyy taas yksi hieno sana: efektiivinen vanhurskauttamisoppi. Lähtökohtana on latinan verbi *ef ficio*, jonka peruseritys on tuottaa, tehdä, synnyttää. Tässä yhteydessä kysymys on ensisijaisesti joksikin tekemisestä tai vaikuttamisesta.

Jotkut opettavat, että vanhurskauttamisessa on kysymys ihmisessä itsessään tapahtuvasta muutoksesta: Ihminen tehdään vanhurskaaksi eli ihminen muuttuu paremmaksi. Tämän opin mukaan ihminen tulee Jumalalle kelpaavaksi siten, että hän Jumalan armon ja rakkauden vaikutuksesta alkaa tehdä hyviä tekoja – niin suhteessa Jumalaan kuin toisiin ihmisiinkin.

Pelastuminen on tämän opin mukaan Jumalan ja ihmisen yhteistyötä. Ensin Jumala rakastaa ihmistä ja julistaa synnit Jeesuksen tähden anteeksi. Mutta tällä ei vielä pääse taivaaseen. Vasta sitten, kun ihminen alkaa tehdä hyvää, muuttuu paremmaksi, hän saa pääsylipun taivaaseen.

Tämä paremmaksi muuttuminen liittyy ihmiskeskeiseen käsitykseen vanhurskauttamises-ta. Vanhurskauttaminen on jotakin, mikä tapahtuu ihmises-sä. Se hivelee meidän vanhaa omavanhurskasta luontoamme: Onhan minussa sentään jotakin, mikä Jumalalle kelpaa!

Rooman paavin kirkko kannattaa ja opettaa tätä efektii-vistä vanhurskauttamisop-pia. "Vain Jumala voi pelastaa ihmisen, mutta hän vaatii ihmiseltä yhteis-työtä. – Jumalan kanssa ihminen 'luo' oman henkilökohtaisen pelastuk-sensa." Paavi Johannes Paavali II: Uskalla toivoa, WSOY 1996.

Jumalan ja ihmisen välisen yhteistyön vanhurskauttamisteologia löytyy myös esim. vapaakirkollisen Tapio Nousiaisen Yksi ainoa elämä -kirjasta. Siinä Jumalan osuudeksi pelastuksessa määritellään 99,99 prosenttia ja ihmisen vähäiseksi - mutta ratkaisevaksi! - osuudeksi 0,01 prosenttia. Mutkat suoristaen vanhurskauttamisopissa Rooman kirkko ja vapaat suunnat lyövät toisilleen kättä. Kummallakin on se käsitys ihmisestä, että ihmisen tulee muuttua paremmaksi suhteessa Jumalaan – ja hän siihen kykenee, jos tosissaan yrittää! Jos ei muutu paremmaksi, niin sellainen on teeskentelijä ja joutaakin helvettiin.

6. USKOSTA VANHURSKAS

Me luterilaiset huudamme kuitenkin tässä kohtaa kovalla äänellä: 'Njiet!' Jumalalle kelpaa vain ja ainoastaan täydellinen, sataprosenttinen pyhyys, puhtaus ja viattomuus. Jumalalle kelvolliseksi eli vanhurskaiksi tullaan yksin ja vain ja ainoastaan siten, että uskotaan evankeliumin mukaisesti Jeesuksen ristinveroon syntien sovituksiksi. Jumala vanhurskauttaa syntisen ja jumalattoman; sellaisen, jolla ei ole tuoda Herran eteen pienintäkään omaa maksua tai mitään itsestään nousevaa hyvää taivaspaikan perusteeksi.

Jos Rooma ja reformoidut olisivat oikeassa siinä, että ihmisestä itsestään on löydettävä jotain Jumalan edessä pelastuksen perusteeksi kelpaavaa hyvää – oli se sitten ns. uskonratkaisu, rakkauden teot, rukoukset, evankelioimis- tai lähetystyö, hyväntekeväisyys, rahalahjat – joka yhdessä Jeesuksen ansion kanssa vaikuttaa ihmisen pelastuksen, niin minä joutuisin helvettiin. Ja sinä joutuisit kadotukseen. Ja jokainen ihminen menisi ja jäisi iankaikkisesti manan majoille. Kenestäkään meistä langenneen ihmissuvun jäsenistä ei löydy pienintäkään - ei miljardisosaa

sellaista hyvää - mikä voisi yhdessä Jeesuksen ansion kanssa taivaan portit avata.

Toki Jumalan armo ja rakkaus meitä kohtaan jo tässä elämässä muuttaa, hoitaa ja parantaa. Mutta kenenkään kohdalla tuo uudistava työ ei vielä lihan ruumiissa eläessä tule täydelliseksi. Me jäämme jokainen keskeneräiseksi rakennustyömaaksi, joka ei läpäise lopputarkastusta. Meissä itsessämme tapahtuva Jumalan pyhittävä työ ei ole vielä täydellistä, koska emme pysty erottamaan lihastamme pois syntiä. Se laajemmassa merkityksessä käytetty pyhitys, jota ilman emme voi pelastua, on Jeesuksen täydellistä pyhyyttä, jonka saamme lahjana Jumalalta uskon myötä.

Siksi kun meitä viimeisellä tuomiolla tutkitaan ja läpivalaistaan, niin ainoa, mikä on täydellistä eikä pala tuhaksi pyhän, vanhurskaan, täydellisen Jumalan ja Majesteetin edessä, on Jeesuksen ansio. Kukaan ihminen ei pysty tuomaan omasta elämästään pienintäkään asiaa, joka ei olisi synnin saastuttamaa. Ei yhtään ajatusta, sanaa tai tekoa. Hurskaimpiinkin tekoihin, sanoihin ja ajatuksiin liittyy aina omavanhurskautta, ylpeyttä, itsekkyyttä ja oman kunnian kipeyttä. Kilvoittelevina uudestisyntyneinä uskovinakin tarvitsemme joka hetki armoa, koska vanha lihamme ei ole vielä kuollut ja saastuttaa kaiken, mihin koskemme ja mitä meissä liikkuu.

Ainoa mahdollisuus tulla vanhurskaaksi ja pysyä taivaskelpoisena on turvata ja luottaa itsensä ulkopuolelle, yksin Vapahtajaan. Jeesuksen elämässä ja Golgatan ristillä täytettiin kaikki lait. Taivaan torilla, se on iankaikkisuuden oikeussalissa, julistettiin jo kaksi tuhatta vuotta sitten koko maailman synti sovitetuksi.

Sinäkin, hyvä kuulijani, saat tä-nään, tässä ja nyt, uskoa tuon lah-ja-vanhurs-kauden omalle koh-dal-lesi. Siitä huoli-matta, että et ole pysty-nyt ainoata-kaan Jumalan lakia ja käskyä puhtaasti täyttä-mään. Tällaisena, kaikki lait rik-koneena, sinä saat uskoa Vapahtajaan, joka sinun puo-les-tasi täytti lain. Sinun syntisi annetaan sinulle anteeksi yksin Jeesuksen Kristuksen tähden. Tämä on varmasti totta. Amen.